

## ๙. ยาจโยคปัญหา ๓๙'

พระราชชาติธัมมว่า "พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าคนเสนา แม้พระพุทธรูปนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงภาสิตแล้วว่า 'ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราเป็นพราหมณ์ผู้ควรที่യാຈຈးฟังขอ เป็นผู้ล้างมือเตรียมไว้ทุกเมื่อ เป็นผู้ทรงศีรระกายมีในที่สุด เป็นผู้ไม่มีใครยิ่งกว่า' ดังนี้. และตรัสอีกว่า 'ขันธปัญจก คือ พากุลภิกษุนี้ เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้เป็นสาวกของเรา บรรดาที่มีอาพาธน้อย' ดังนี้. ก็อาพาธที่เกิดขึ้นแล้วในพระศีรกายของพระผู้มีพระภาคเจ้า ย่อมปรากฏมาครั้ง. ถ้าว่า พระตถาคตไม่มีใครยิ่งกว่า, ถ้าอย่างนั้น คำที่ว่า 'ขันธปัญจก คือ พากุลภิกษุนี้ เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้เป็นสาวกของเรา บรรดาที่มีอาพาธน้อย' ดังนี้เป็นผิด. ถ้าว่า พระพากุลเถระเป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย บรรดาที่มีอาพาธน้อย, ถ้าอย่างนั้น คำที่ว่า 'ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราเป็นพราหมณ์ผู้ควรที่യാຈຈးฟังขอ เป็นผู้ล้างมือเตรียมไว้ทุกเมื่อ เป็นผู้ทรงศีรกายมีในที่สุด เป็นผู้ไม่มีใครยิ่งกว่า' ดังนี้ แม้นั้นก็ผิด. ปัญหาเมื่อนี้สองเงื่อน มาถึงพระผู้เป็นเจ้าของแล้ว พระผู้เป็นเจ้าของฟังแก้ไขขยายให้แจ้งชัดเกิด."

พระเถระเจ้าทูลว่า "ขอถวายพระพร จริงอยู่ พระพุทธรูปนี้พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงภาสิตแล้วว่า 'ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราเป็นพราหมณ์ผู้ควรที่യാຈຈးฟังขอ เป็นผู้ล้างมือเตรียมไว้ทุกเมื่อ เป็นผู้ทรงศีรระกายมีในที่สุด เป็นผู้ไม่มีใครยิ่งกว่า' ดังนี้. และตรัสแล้วว่า 'ขันธปัญจก คือ พากุลภิกษุนี้ เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้เป็นสาวกของเรา บรรดาที่มีอาพาธน้อย' ดังนี้. ก็แหละ พระพุทธรูปนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสหมายเอาในกายเป็นที่มา และมรรคที่บุคคลจะพึงเรียนซึ่งมีในภายนอก."

ขอถวายพระพร พระสาวกทั้งหลายของพระผู้มีพระภาคเจ้า ที่เป็นผู้ประกอบการยืนและจงกรมก็มีอยู่, พระสาวกเหล่านั้น ย่อมยังวันให้ห้อมลวงไป ด้วยการยืนและจงกรม, ฝ่ายพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงยังวันและคืนให้ห้อมลวงไป ด้วยการยืน จงกรม นิ่ง บรรทม; ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้นใด เป็นผู้ประกอบการยืนและจงกรม ภิกษุเหล่านั้นเป็นผู้เอกล้าง ด้วยการพิเศษนั้น. พระสาวกทั้งหลายของพระผู้มีพระภาคเจ้าที่เป็นเอภาสนิกะ คือ ฉันทนเดียวกัมีอยู่, พระสาวกเหล่านั้น ไม่ยอมฉันโภชนะเป็นครั้งที่สอง แม้เพราะเห็นแก่ชีวิต, ฝ่ายพระผู้มีพระภาคเจ้าย่อมเสวยพระกระยาหารครั้งที่สอง เพราะทรงหิว; ภิกษุทั้งหลายเหล่านั้นใด ที่เป็นเอภาสนิกะ ฉันทนเดียว ภิกษุเหล่านั้นเป็นผู้เอกล้าง ด้วยการพิเศษนั้น. เหตุทั้งหลายเช่นนั้นมากมายอย่าง พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงหมายเอาความข้อนั้นตรัสแล้ว. ฝ่ายพระผู้มีพระภาคเจ้า 'ไม่มีใครยิ่งกว่า โดยศีล สมภาติ ปัญญา วิมุตติ วิมุตตญาณทัสสนะ และโดยพระกำลัง และเวสารัชชญาณ และโดยพระพุทธรธรรมสิบแปดประการ. ก็แหละพระองค์ทรงหมายเอาพระคุณธรรมนั้นในพุทธรวิสัยทั้งหมดตรัสแล้วว่า 'ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราเป็นพราหมณ์ ฯลฯ เป็นผู้ไม่มีใครยิ่งกว่า' ดังนี้."

ขอลถวายพระพร เปรียบเหมือนในหม่อมมนุษย์ บุคคลผู้หนึ่งเป็นผู้มีชาติ ผู้หนึ่งเป็นผู้มีทรัพย์ ผู้หนึ่งเป็นผู้มีวิชา ผู้หนึ่งเป็นผู้มีศิลปะ ผู้หนึ่งเป็นคนกล้าหาญ ผู้หนึ่งเป็นคนฉลาดเฉียบแหลม, ชนเหล่านั้นแม้ทุกชนิด พึงมีในโลก, พระราชานั้นแล ย่อมเป็นผู้สูงสุดกว่าชนทั้งหลายเหล่านั้น โดยแท้ ข้าฉันใด; พระผู้มีพระภาคเจ้าย่อมเป็นยอดเป็นใหญ่เป็นผู้ประเสริฐที่สุดของสัตว์ทั้งปวง ฉะนั้นนั่นแล. ส่วนท่านผู้มีอายุพากุละนี้ ที่เป็นผู้มีอาพาธน้อยนั้น เนื่องด้วยอภินิหาร คือ บุญกุศลที่ได้ก่อสร้างไว้ โดยเฉพาะ. ท่านเป็นผู้มีอาพาธน้อย อันพระผู้มีพระภาคเจ้ายกย่องว่าเป็นผู้เลิศ ก็เพราะช่วยบำบัดพยาธิ นั้น ๆ เสีย."

ร. "ดีละ พระผู้เป็นเจ้านาคเสน ข้าวิสัยนาปัญหาานั้น สมอย่างนั้น, ข้าพเจ้ายอมรับรองอย่างนั้น."